

2020

החלת חובות סימון והצגת משקל בתוצרת חקלאית טרייה

מסמך להערות הציבור, דצמבר 2020
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



תוכן

3..... חלק א: רקע

4..... חלק ב: הצגת חובות סימון בפירות, ירקות, בשר, עוף ודגים הנמכרים בתפוזות

4..... רקע משפטי

4..... רקע כללי: שוק התוצרת החקלאית הטריה בישראל

6..... זיהוי הבעיה וסיבותיה

9..... חלופות

11..... חלק ג: חובות סימון וחובת הצגת מחיר ומחיר ליחידת מידה בפירות וירקות ארוזים מראש

11..... רקע משפטי

12..... הגדרת הבעיה וסיבותיה

14..... חלופות



מדינת ישראל
הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



החלת חובות סימון והצגת משקל בתוצרת חקלאית טרייה

מסמך זה מהווה הכנה ל- RIA, והוא מוגש להערות הציבור כשלב מקדמי. במסמך זה תוצג הבעיה וכן חלופות לפתרון. עם זאת, הדיון בחלופות ייעשה לאחר קבלת תגובות והתייחסויות מהציבור. אנו מבקשים מהציבור התייחסות לחלופות, ובעיקר לנטל הרגולטורי ולעלות הנובעת מהחלופות השונות.

את התייחסות נא להעביר עד ל- 07.01.21 למייל: bitiag@fta.gov.il

חלק א: רקע

רקע כללי

חוק הגנת הצרכן, התשמ"א – 1981¹ (להלן – החוק), הוא חוק קוגנטי שמטרתו חיזוק כוחו של הצרכן במערכת היחסים שלו מול העוסק. נקודת המוצא של החוק היא כי במערכת יחסים זו קיים חוסר שוויון מובנה, וכי לעוסק קיים יתרון משמעותי במידע ובכוח על הצרכן. הנחת היסוד נוספת של החוק היא כי קבלת החלטות מושכלות של הצרכן יכולה להתבצע רק על בסיס מידע מלא אודות המוצר או השירות שהוא רוכש. קבלת מידע מלא מביאה לתחרות על האטרקטיביות של המוצרים והשירותים, מחירם ואיכותם.

לשם חיזוק כוחו של הצרכן, קובע החוק הוראות ליבה, של איסור הטעיה והפעלת השפעה לא הוגנת. כמו כן קיימות הוראות פוזיטיביות כגון, חובות סימון, חובת הצגת מחירים, חובות גילוי, הוראות בעניין סוגים מסוימים של עסקאות כגון מכר מרחוק, רוכלות, רפואה דחופה, מכירה מיוחדת. הוראות בעניין זכותו של הצרכן לבטל עסקה והשבת כספו וכן הוראות באשר לשירות לאחר מכירה.

לצורך מתן מירב המידע הנחוץ לצרכן, קובע סעיף 17 לחוק חובות סימון. בין חובות אלה מופיעה חובת הצגת שם היצרן או היבואן ופרטיו, ארץ הייצור וכן כמות המצרך ופירוט הרכבו.

על אף האמור, סעיף 17 (ב)1 לחוק מעניק לשר סמכות לקבוע בצו טובין שהוראות אלו לא יחולו עליהם וכן מכוח סעיף 17(ב)2 לקבוע פרטים נוספים שיש לסמן. מכוח סעיף 17(ב) נקבע צו הגנת הצרכן (סימון טובין), תשמ"ג-1983²

¹ [חוק הגנת הצרכן התשמ"א - 1981](#)

² [צו הגנת הצרכן \(סימון טובין\) תשמ"ג - 1983](#)



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



(להלן - צו סימון טובין), אשר בין היתר פוטר מוצרי מזון מהוראות הסימון של החוק והצו. לפיכך, פירות וירקות טריים, במארז ובתפזורת, וכן בשר, עוף ודגים שאינם ארוזים מראש אינם מחויבים בסימון מכוח החוק וצו סימון טובין.

RIA זו תחולק לשני חלקים, אשר יציגו שני נושאים דומים, אך לא זהים. חלק א ידון בחובות סימון על גבי תוצרת חקלאית בתפזורת, והחלק השני ידון בחובות סימון בתוצרת חקלאית ארוזה מראש.

חלק ב: הצגת חובות סימון בפירות, ירקות, בשר, עוף ודגים הנמכרים בתפזורת

רקע משפטי

חובות הסימון של פירות וירקות טריים ארוזים ובתפזורת ושל דגים ובשר טרי שאינם ארוזים מראש אינם מוסדרים כיום. כאמור לעיל, צו סימון טובין מחריג מתחולת החוק והצו את מוצרי המזון.

ככלל חובות הסימון של מוצרי מזון ארוזים מראש מוסדרות בתקן ישראלי רשמי 1145. אולם תקן זה אינו חל בפירות, ירקות, בשר, עוף ודגים שאינם ארוזים מראש.

כך יוצא שלגבי פירות וירקות הנמכרים בתפזורת אין חובות סימון כלל, וכמו כן, אין חובות סימון למוצרי בשר עוף ודגים אשר אינם ארוזים מראש (נארזים בבית העסק לבקשת הצרכן).

יוער כי מכוח תקנות הגנת הצרכן (כללים שונים לפרסום נכסים ושירותים), תשנ"א – 1991 קיימת חובה להציג לגבי מוצרי מזון שנמכרים בתפזורת את מחירם ליחידת מידה של ק"ג או 100 גרם.

רקע כללי: שוק התוצרת החקלאית הטריה בישראל

פירות וירקות טריים

ההוצאה על מזון בישראל עומדת על כ- 16.9% מסל הוצאות משקי הבית. כ- 3.4% מסך ההוצאה הנה על ירקות ופירות. ערך הייצור החקלאי בישראל עמד בשנת 2019 על 30.6 מיליארד ₪. מתוכם 59% גידולים חקלאיים ו- 41% בעלי חיים ותוצרתם.

על פי סקר הוצאות משקי הבית של הלמ"ס, למעלה מ- 50% מהפירות והירקות נרכשים ברשתות השיווק. כ- 22%- 25% נוספים נרכשים בחנויות לירקות ופירות, 11%-13% בשווקים, כ- 8% במכולות, וקרוב ל- 3% במקומות אחרים.



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



תפוי"א, עגבניה, מלפפון, אבטיח ובצל מהווים את מרבית המכר הכמותי בירקות (כ- 65%). כמות הירקות הטריים המיובאים היוו בשנת 2019 כ- 10% מהאספקה לשוק המקומי. מתוך הירקות המיובאים, העגבניות מהוות כ- 38%³, והבצל והשום כ- 34% נוספים.

בננה, תפוח עץ, תפוזים ולימונים מהווים את מרבית המכר הכמותי בפירות (55%). כמות הפירות המיובאים מהווה כ- 5.5% מהאספקה לשוק המקומי. כ- 75% מכמות היבוא בשנת 2019 היתה של אגסים ותפוחים, כשהתפוחים לבדם מהווים למעלה מ- 50% מכמות היבוא של פירות טריים⁴.

להלן התפלגות מכר הפירות והירקות בישראל בשנת 2019

מכר במיליוני ₪, 2019	באחוז מסך המכר	ירקות טריים בתפזורת
3,445	55%	פירות טריים בתפזורת
2,075	33%	עלים ותבלינים טריים
537	9%	ירקות שטופים וארוזים
223	4%	סך הכל
6,280	100%	

בשר

החלק היחסי של ההוצאה על מוצרי בשר בקר, הינו כ- 165 ₪ בחודש ומהווה כ- 6% מסך ההוצאה על מזון, וכ- 1% מסך ההוצאה של משקי הבית. בשנת 2018 היווה ייצור הבקר מישראל כ- 17% מכמות הבקר שנמכרה בארץ.

על פי נתוני סטורנקסט שעובדו על ידי משרד החקלאות, בשנת 2018, 52% מהבשר הנמכר ברשתות השיווק היה בשר טרי מקצביה. עוד 13% היו בשר מופשר שנמכר בקצביה, ורק 35% ממכר הבקר היה בקר קפוא. לפיכך, מרבית הבקר הנמכר ברשתות השיווק, נמכר בקצביה, ללא חובות סימון⁵.

דגים

בשנת 2018 סופקו בישראל 175,000 טון דגים. מתוכם כ- 90% מיובאים ורק כ- 10% מתוצרת ישראלית. האספקה עמדה על כ- 18.5 קילו דג לנפש. כ- 19% מהדגים המיובאים הם טריים, והשאר קפואים. לפיכך, קרוב ל- 30% מהדגים הנמכרים בישראל הם דגים טריים. חלקם ארוזים מראש וחלקם אינם ארוזים⁶.

³ יבוא העגבניות, רובו ככולו, מטורקיה

⁴ מתוך: ענף החקלאות בישראל, תמונת מצב כלכלית לשנת 2019, משרד החקלאות ופיתוח הכפר

⁵ https://www.moag.gov.il/yhidotmisrad/research_economy_strategy/publication/2019/Documents/bakar_lebasar.pdf

⁶ https://www.moag.gov.il/yhidotmisrad/research_economy_strategy/publication/2019/Documents/fishery_industry.pdf



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



זיהוי הבעיה וסיבותיה

העדר מידע חיוני הדרוש לצרכן לצורך ביצוע החלטת רכישה מושכלת.

חובות סימון- בניגוד למוצרים האחרים בשוק, אין חובות סימון כלל לגבי פירות וירקות בתפוזות וכן לגבי דגים ובשר טריים שאינם נמכרים במארז. לפיכך, הצרכן אינו מקבל פרטים מהותיים הנדרשים לו לצורך קבלת החלטת רכישה מושכלת.

1. פרט מהותי בעסקה וא-סימטריה במידע

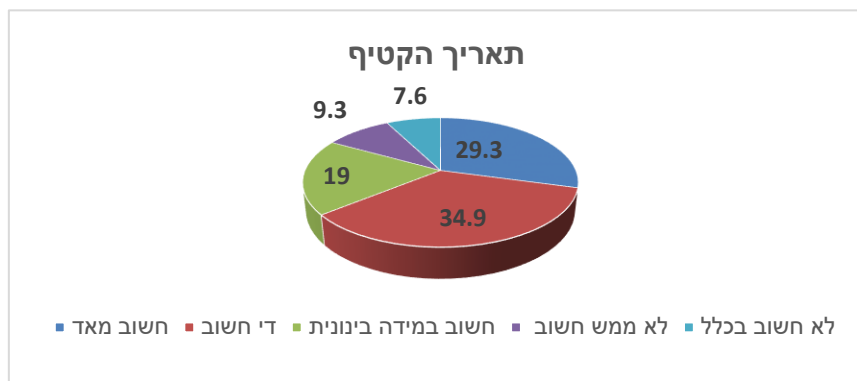
מן התיאור החוקי שלעיל, עולה תמונת מצב לפיה, בניגוד לשאר המוצרים הנמכרים במשק, ישנן שורה של חובות סימון מהותיות אשר אינן חלות על תוצרת חקלאית טרייה. חובות אלו נקבעו בחוק הגנת הצרכן (לגבי כלל הטובין למעט מזון) ובתי"י 1145 (לגבי מזון ארוז מראש) מתוך הכרה בכך שמידע זה הוא חיוני לשם צמצום פערי המידע בין הצרכנים לעוסקים וכדי לאפשר השוואה בין מוצרים (באיכות ובמחיר), וזאת לשם ביצוע רכישה מושכלת.

על מנת לוודא את חשיבות המידע לצרכנים, ערכה הרשות בשיתוף משרד החקלאות ופיתוח הכפר סקר עמדות, אשר העלה את התוצאות הבאות:

1.1. פירות וירקות⁷

מהסקר עולה כי הצרכנים רואים חשיבות בסימונים. הסימון החשוב ביותר לצרכנים הוא תאריך הקטיף, אחריו ארץ הייצור, שם הזן של הפרי או הירק, ולבסוף שם המגדל ובית האריזה.

תאריך הקטיף- כ- 64% ציינו שחשוב או חשוב להם מאד לדעת את תאריך הקטיף. 19% העידו כי זה חשוב להם בצורה בינונית, וכ- 30% השיבו כי זה חשוב במידה מועטה או לא חשוב בכלל.

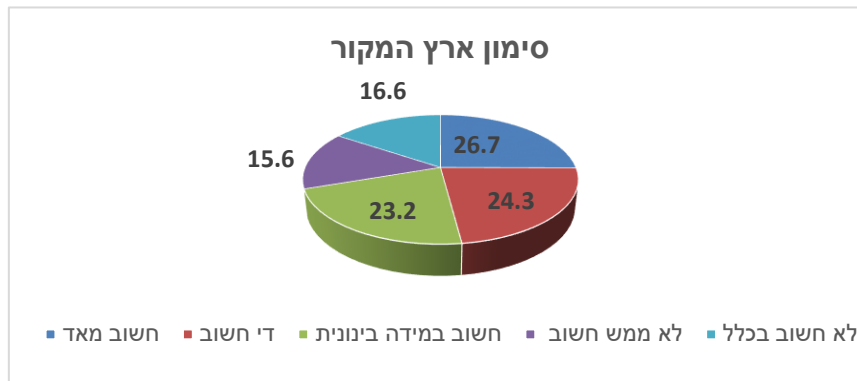


⁷ תוצאות הסקר המלאות מצורפות בנספח מספר 1.

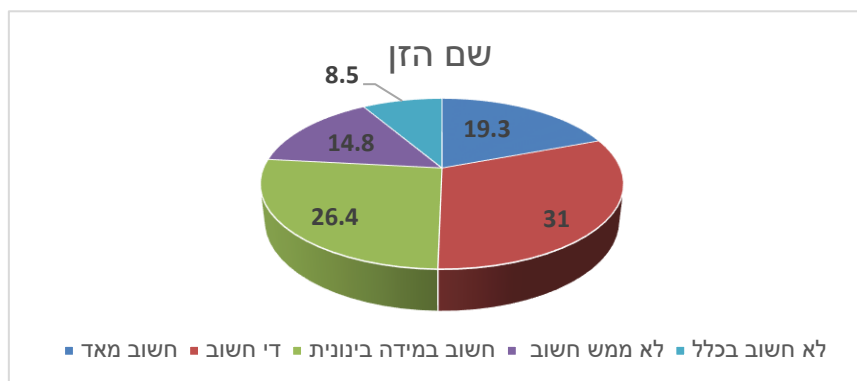


מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן

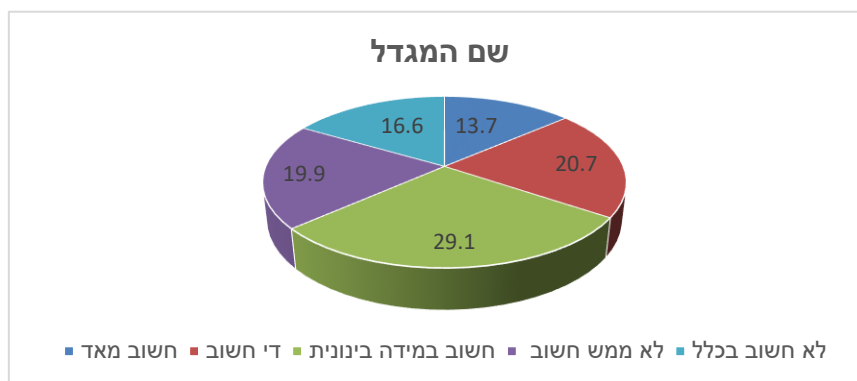
ארץ ייצור - כ- 51% מהצרכנים השיבו כי חשוב או חשוב להם מאד לדעת את מקור הייצור של התוצרת החקלאית. עוד 23% השיבו כי הדבר חשוב להם בצורה בינונית, ורק כ- 26% השיבו שהם אינם רואים חשיבות או רואים חשיבות מועטה לסימון ארץ הייצור.



שם הזן של הפרי או הירק - במקום השלישי בחשיבות ציינו המשיבים את חשיבות ציון שם הזן של הפרי או הירק. 50.3% ציינו ששם הזן הוא חשוב וחשוב מאד, 26.4% השיבו כי הוא חשוב למדי, וכ- 23% ציינו שהוא לא מאד חשוב או לא חשוב בכלל.



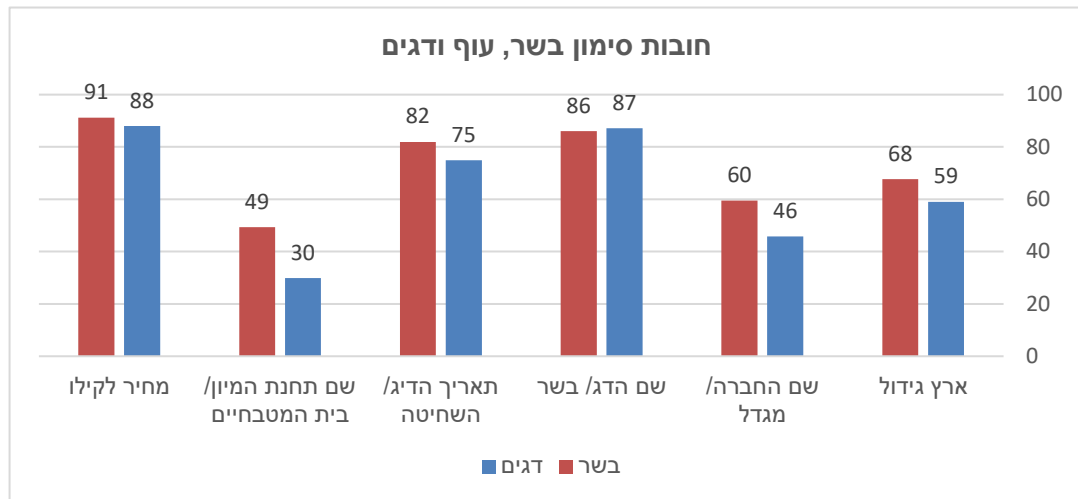
שם המגדל ובית האריזה - על פי הסקר, כ- 34% מהצרכנים ענו כי המגדל או בית האריזה חשוב מאד או די חשוב. כ- 30% נוספים סברו כי הוא חשוב בצורה בינונית, ו- כ- 36% ענו כי הוא לא ממש חשוב או לא חשוב בכלל.



תכנון ואסטרטגיה | ביתיה גוטל

1.2. בשר, עוף ודגים שאינם ארוזים מראש

הסקר בדק גם את החשיבות שרואים הצרכנים בסימון דגים, עוף ובשר שאינם ארוזים מראש (להלן: "תוצרת מן החי"). הגרף הבא מציג לכמה אחוז מהצרכנים חשוב וחשוב מאד לקבל את המידע המצוין בתחתית (בכל מקום בו כתוב בשר, הנסקרים נשאלו על עוף ובשר). החשיבות הרבה ביותר ניתנת על ידי הצרכנים למחיר, שם הדג/ בשר ונתח הבשר, ותאריך הדיג או השחיטה.



2. **חשיבות הסימון לבטיחות המזון לצרכנים** - סיבה נוספת לחשיבות הסימון קשורה בבטיחות המזון. סימון מקור התוצרת החקלאית נחוץ לשם מעקב אחר מקור ייצור המזון, וידוא איכותו ואכיפת חוקים ותקנות המסדירים את בטיחותו.

3. **חשיבות הסימון לאיכות המזון לצרכנים** - סימון מקור התוצרת יאפשר עקיבות מלאה שתקנה למשווקים ולצרכנים אפשרות לבחור את התוצרת על בסיס מדדים של איכות. כאשר מקור הסחורה ידוע, צפויה להתפתח תחרות על איכות הפרי או הירק, שכן הצרכן ילמד את טעמו והעדפותיו. הדבר ימנע קטיף מוקדם של פירות ושיווק תוצרת חקלאית באיכות ירודה. העדר הסימון פוגע הן בשוק, והן בצרכן הפרטי, שאינו יכול לבחור במגדל/ מותג אותו הוא מעוניין לצרוך.

לסיכום, סימון שם התוצרת, הזן, פרטי היצרן, ארץ המקור ובית מטבחים ותאריך השחיטה עבור בשר ודגים בתפזורת, חשובים לצרכן בשני היבטים: הצרכני והצרכני-בריאותי. בחלק הבא יוצגו חלופות לעניין אופן הסימון לתוצרת חקלאית טרייה בתפזורת.



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



חלופות

החלת חובת סימון על תוצרת חקלאית טרייה: שם התוצרת, הזן, פרטי היצרן, ארץ המקור, בית האריזה/משחטה/תחנת מיון ותאריך השחיטה/דייג.

חלופה 0: השארת המצב על כנו, תוצרת חקלאית טרייה לא תסומן.

חלופה 1: סימון תוצרת חקלאית בתפוזרת על גבי המוצר עצמו באמצעות פיתוק ובתוויות פלסטיק בבשר ודגים. חלופה זו מציעה להחיל חובת סימון של תוצרת חקלאית שאינה מעובדת ונמכרת בתפוזרת באמצעות פיתוק על גבי התוצרת: כל מוצר יסומן במדבקה/ תווית פלסטיק המכילה את פרטי המידע- שם הזן, ארץ הייצור, מגדל, משווק ותאריך הקיטוף.

חלופה 2: סימון פירות וירקות בתפוזרת, וכן בשר, דגים ועוף שאינם ארוזים, על המדף או בשלט סמוך למוצר. בטבלה להלן מוצגות החלופות, ובצמוד להם היתרונות הצרכניים והנטל הרגולטורי (באופן כללי וללא הערכה כמותית בשלב זה)

חלופה	ההיבט הצרכני	נטל רגולטורי
0: המצב הקיים - ללא חובות סימון	הצרכן אינו מקבל את המידע. בעיית שקיפות ובעיה בעקיבות המזון החשובה לבריאות הצרכנים	אין נטל רגולטורי
1: פירות וירקות בתפוזרת: הצגת פרטי הסימון באמצעות פיתוק על פירות וירקות בתפוזרת ובתוויות פלסטיק בבשר ודגים	<ul style="list-style-type: none"> הצרכן יקבל את מלוא המידע באופן ישיר ונגיש. חשש מגילום עלויות הסימון בעליית המחיר לצרכן קושי טכני בקיבוע הסימון למוצרים השונים (מוצרים חלקלקים דוגמת דגים, מוצרים פלומתיים דוגמת אפרסק, עליים דוגמת כרובית וכרוב). שטח הסימון מצומצם ויתכן קושי להכניס את כל המידע הנדרש 	<ul style="list-style-type: none"> החובה לסמן כל מוצר באמצעות מדבקה תטיל נטל רגולטורי כבד על העוסקים. עיקר הנטל צפוי להיות מוטל על המגדלים או המשווקים (ולא על הקמעונאים). סימון בשר ודגים באמצעות תוויות פלסטיק עלול להוות נטל משמעותי נוסף על העוסקים, בשל עלות סימון זה.
2: הצגת פרטי הסימון על המדף או בשלט סמוך למוצר	<ul style="list-style-type: none"> הצרכנים יקבלו את מלוא המידע שיופיע בסמוך למוצר. מחייב הפרדה מוקפדת בין סחורות כדי למנוע ערבוב בין יצרנים שונים, תאריכי קטיף שונים וארצות ייצור שונות. אפילו עם הפרדה מוקפדת, העברת סחורה ממקום למקום על ידי צרכנים עלולה להקשות על ההפרדה. 	<ul style="list-style-type: none"> נטל רגולטורי שיושת על הקמעונאים. במקרים מסוימים יחייב את הקמעונאים בהקצאת שטחי מדף נוספים ופיקוח נוסף מעבר לקיים היום עלול להיות קושי ממשי בהצגת הסחורה (בשל הצורך בשטחי מכירה רבים כדי לייצר הפרדה בין המגדלים). יתכן קושי בהצגת הסחורה עם תאריך הקיטוף בשל הצורך בשטחי מכירה רבים כדי לייצר הפרדה בין התאריכים



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



הערה לחלופות: בכל חלופה, ניתן לקבוע כי רק חלק מהפרטים יסומנו. לדוגמא: ארץ המקור ותאריך הקטיף בלבד, שזוהו בסקר כחשובים ביותר לצרכנים. על מנת שלא להעמיס חלופות, לא פרטנו את כל האפשרויות בעניין זה. לאחר קבלת תגובות והערכת נטל, נקיים דיון בחלופות תוך התייחסות לאפשרות זו.

הדיון בחלופות ובחירת החלופה ייעשו לאחר קבלת התייחסות מן הציבור



חלק ג: חובות סימון וחובת הצגת מחיר ומחיר ליחידת מידה בפירות וירקות ארוזים מראש

רקע משפטי

א. חובות סימון

חובות הסימון של פירות וירקות טריים ארוזים מראש אינם מוסדרים כיום. כאמור לעיל, צו סימון טובין מחריג מתחולת החוק והצו את מוצרי המזון.

ככלל חובות הסימון של מוצרי מזון ארוזים מראש מוסדרות בתקן ישראלי רשמי 1145. אולם תקן זה אינו חל על מארזי פירות וירקות טריים (שאינם מעובדים) אשר הוחרגו ממנו באופן מפורש.

כך יוצא שלגבי פירות וירקות אפילו כאשר הם ארוזים אין חובות סימון.

ב. חובות סימון משקל ומחיר למוצרים ארוזים

חובת הצגת המחיר נחלקת לחובת הצגת מחיר כולל ולחובת הצגת מחיר ליחידת מידה, כאשר למעט חריגים יש להציג על גבי כל מוצר ארוז את מחירו הכולל ועל המדף את מחירו ליחידת מידה (קילו, ליטר וכיו"ב).

חובת הצגת מחיר כולל - סעיף 17ב(א) לחוק הגנת הצרכן מחייב עוסק המציע, המציג או המוכר טובין לצרכן, להציג על גביהם או על גבי אריזתם את מחירם הכולל. לפיכך קיימת חובה להציג לגבי מוצרים ארוזים, לרבות מוצרים חקלאיים ארוזים את מחירם הכולל על גבי אריזתם.

חובת הצגת מחיר ליחידת מידה - תקנות הגנת הצרכן (מחיר ליחידת מידה), תשס"ח-2008⁸ (להלן – תקנות מחיר ליחידת מידה) קובעות כי הן יחולו בין היתר על "טובין ארוזים מראש, שלפי חיקוק או תקן רשמי חובה לציין על גביהם את כמותם" (תקנה 2(2)). בשל העדר חובות סימון על פירות וירקות טריים ולעניין זה כמות המוצר הרי שאין חובה מכוח תקנות מחיר ליחידת מידה לסמן את מחירם ליחידת מידה.

לפיכך נכון להיום לגבי פירות וירקות ארוזים, קיימת חובה להציג את מחירם הכולל על גבי האריזה, אולם אין חובה לסמן את משקלם וכן אין חובה להציג את מחירם ליחידת מידה.

⁸ [תקנות הגנת הצרכן \(מחיר ליחידת מידה\), תשס"ח - 2008](#)



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן

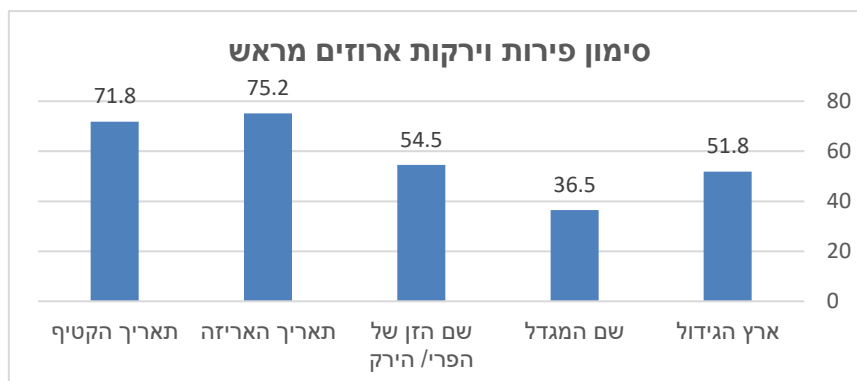


הגדרת הבעיה וסיבותיה

1. חובות סימון- בניגוד למוצרים האחרים בשוק, אין חובות סימון כלל לגבי פירות וירקות במארז. לפיכך, הצרכן אינו מקבל פרטים מהותיים הנדרשים לו לצורך קבלת החלטת רכישה מושכלת.
2. הצגת מחיר ומשקל- בפירות וירקות ארוזים מראש, החובה הקיימת היחידה היא הצגת מחיר כולל למארז. אין חובה להצגת משקל ואין חובה להציג מחיר ליחידת מידה. הצגת מחיר כזו יוצרת שתי בעיות:
 - א. מאחר ולא כל המארזים זהים בתכולתם, צרכנים משלמים מחיר זהה לתכולה שונה, ובעצם מחיר שונה ל-100 גרם.
 - ב. אי הצגת מחיר ליחידת מידה אינו מאפשר לצרכן להשוות מחירים בין מארזים, וכן אינו מאפשר לצרכן להשוות בין מחיר תוצרת חקלאית ארוזה למחיר אותה התוצרת החקלאית הנמכרת בתפוזרת (שמחירה כיום מוצג אך ורק לפי יחידת מידה כאמור לעיל).

חובות סימון

חשיבות חובות הסימון, ככלל, הוצגו בחלק הקודם. להלן אחוז המשיבים לסקר שראו בחובות הסימון של פירות וירקות ארוזים מראש חשובים וחשובים מאד.



סימון מחיר תוצרת חקלאית טרייה ארוזה מראש- סוגיית סימון משקל על מארז היא חלק מכלל חובות הסימון. עם זאת, בחרנו להציג את הנושא בנפרד, לאור סוגיות צרכניות שונות ונטל רגולטורי אחר שעולים ממנו. כאמור, על אף החשיבות הרבה של תכולת האריזה ושל סימון מחירים בהתאם, תוצרת חקלאית ארוזה מראש אינה חייבת בהצגת התכולה על גבי האריזה, והחובה היחידה החלה עליה היא הצגת מחירה הכולל.



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



הרשות זיהתה שתי פרקטיקות מרכזיות בשוק לסימון ותמחור תוצרת חקלאית טרייה ארוזה מראש⁹:

1. **מחיר קבוע למארז** - מארזים המתומחרים במחיר לאריזה, ללא ציון משקל תכולת המארז. כך לדוגמה מתומחרים לעיתים קרובות קופסאות תותים, מארזי חסה, מארזי תירס טרי, עלי תבלין וכיו"ב.
2. **מחיר ליחידת מידה בלבד** - מארזים אשר בעבורם מוצג מחיר ליחידת מידה בלבד, כאשר יחידת המידה אינה אחידה בין הקמעונאים השונים, כלומר חלק מציגים מחיר לק"ג וחלק ל- 100 גרם (משקלו של המארז ומחירו הכולל אינם מוצגים). כמו כן, יחידות המידה השונות של המארזים לעיתים אינו תואם, אפילו באותו בית עסק, למחיר ליחידת המידה של אלו הנמכרים בתפוזות. יובהר, כי בניגוד למארזים, במוצרים בתפוזות קיימת חובה להציג מחיר לקילו.

הרשות להגנת הצרכן רואה בעיה צרכנית של שקיפות וחשש להטעיה, בכל אחת מצורות הצגת המחיר האמורות:

1. מחיר קבוע למארז בלבד

- א. **מחיר שונה לכל צרכן** - מארזים של תוצרת חקלאית טרייה מאופיינים בשונות גדולה במשקלם. לפיכך, ציון **מחיר למארז** מביא לכך שהצרכן ישלם מחיר קבוע לתכולה במשקל שונה ומכאן, צרכנים משלמים מחיר שונה ליחידת מידה (קילו). בבדיקה שביצעה המועצה לצרכנות, עלה כי פער המשקל עלול להגיע לעשרות אחוזים¹⁰.
- ב. **העדר יכולת השוואה** - לאור העובדה כי אין ציון משקל על המארזים ואין ציון מחיר ליחידת משקל, נמנעת מהצרכן יכולת השוואה בין מחירו האפקטיבי של המארז למחיר המוצרים בתפוזות.

2. מחיר ליחידת משקל בלבד

- א. מאחר והצרכן אינו יכול לאמוד את תכולת המארז נמנעת ממנו האפשרות לדעת את מחירו טרם הגעתו לקופה.
- ב. בשל הבדלים בין יחידות המידה המופיעות במארזים והשונים (ק"ג, 100 גרם) כן ההבדלים בין יחידות המידה במארזים ליחידות המידה בתפוזות הצרכן מתקשה להשוות מחירים.

בסקר שנערך נבדקה חשיבות סימון המשקל, מחיר המארז והמחיר ליחידת מידה לצרכנים. מרבית הצרכנים רואים חשיבות בהצגת המחיר, המחיר ליחידת מידה ותאריך האריזה. בגרף שלהלן מוצגות תוצאות הסקר, לפי אחוז המשיבים שראה בפרטי סימון אלה כחשובים וחשובים מאד. על פי התוצאות המוצגות, רוב גדול של הצרכנים סבורים כי סימונים אלו הם בעלי חשיבות.

⁹ קיימות פרקטיקות נוספות בשוק, כגון הצגת משקל מינימום, או הצגת משקל ומחיר אחידים על כל אחת מהאריזות (מקרה פשוט שאינו דורש התייחסות מיוחדת). עם זאת, הפרקטיקות המוזכרות למעלה נפוצות בשוק, ומהוות, להבנת הרשות, בעיה צרכנית.

¹⁰ פער המשקל בבדיקה שערכה המועצה לצרכנות עבור ynet וידיעות אחרונות:

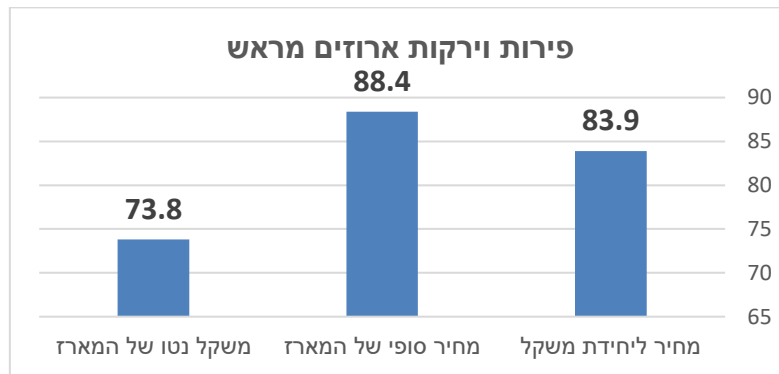
support-il@timetoknow.snunit.org.il

https://www.consumers.org.il/item/news_230120

תכנון ואסטרטגיה | ביתיה גוטל



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



לאור בעיות אלה, יוצגו בפרק הבא חלופות לנושא סימון המשקל והמחיר ליחידת מידה.

יוער לעניין זה כי הבעיה בתת פרק זה אינה נוגעת לבשר עופות ודגים הנמכרים באריזה. מכיוון שקיימת חובת לסימון משקל מכוח תקן 1145 וכן קיימת חובה לסמן מחיר ליחידת מידה מכוח תקנות הגנת הצרכן, הצרכן מקבל את מלוא המידע – משקל המוצר, מחירו ליחידת מידה וכן מחירו הכולל שחושב על פי הפרמטרים של משקל ומחיר ליחידת מידה ובפועל המחיר הכולל שונה ממוצר למוצר עקב כך.

חלופות

חלופה 0: השארת המצב על כנו, ללא חובות סימון.

חלופה 1-4:

כלל חובות הסימון: מוצע כי בכל אחת מהחלופות האמורות, יוצגו על גבי האריזה, במדבקה או בהדפסה: שם היצרן, ארץ הייצור, תאריך הקטיף, בית האריזה ושם הפרי/ הירק והזן.

לעניין סימון משקל ומחיר המארז, מוצגות להלן 4 חלופות:

חלופה	ההיבט הצרכני	נטל רגולטורי
0: השארת המצב על כנו	בעיה צרכנית כפי שפורט לעיל.	ללא נטל רגולטורי
1. הצגת משקל + מחיר ליחידת מידה אחידה (ק"ג או 100 גרם) + מחיר על כל אריזה בהתאם למשקלה המדויק (כמו בשר, דגים ועופות)	<ul style="list-style-type: none"> פתרון מושלם מבחינה צרכנית חשש מגילום עלויות הסימון בעליית המחיר לצרכן 	<ul style="list-style-type: none"> עלול להוות נטל משמעותי, בשל הצורך לשקול ולסמן כל אריזה ואריזה. הנטל יוטל הקמעונאי ויתכן שגם על המגדל/בית האריזה (לעניין המשקל). יש לבחון התכנות של קביעת יחידת מידה אחידה לכל המוצרים.
2. הצגת מחיר ליחידת מידה בלבד תוך הגדרת יחידת מידה אחידה לתפוזות ולמארוזים	<ul style="list-style-type: none"> פתרון חלקי. יאפשר השוואת מחיר מוצר במארז למחיר מוצר בתפוזות 	<ul style="list-style-type: none"> נטל מזערי. יש לבחון התכנות של קביעת יחידת מידה אחידה לכל המוצרים.

תכנון ואסטרטגיה | ביתיה גוטל



מדינת ישראל הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן



	<ul style="list-style-type: none">• הצרכן לא ידע את המחיר הסופי עד לתשלום בקופה או לשקילה עצמית	
נטל רגולטורי מזערי, אם בכלל	<ul style="list-style-type: none">• הצרכן יודע מראש כמה ישלם על המארז, אך כל צרכן עלול לשלם מחיר שונה.• לא ניתן להשוות למחיר מוצרים בתפזורת	3. הצגת מחיר אחיד כולל למארז
<ul style="list-style-type: none">• נטל רגולטורי מסוים, לקביעת משקל מינימום לכל מארז. עם זאת, הנטל יהיה פחות לעומת חלופה 1 לעיל.• יש לבחון התכנות של קביעת יחידת מידה אחידה לכל המוצרים.	<ul style="list-style-type: none">• הצרכן ידע מה המחיר למארז ומה תכולתו, ככל שהאריזה תשקול יותר- הצרכן ירוויח.	4. הצגת משקל מינימום למארז ומחיר ליחידת משקל אחידה

מסמך זה מהווה הכנה ל- RIA ולפיכך אינו כולל דיון בחלופות ובחירת חלופה. אנו מבקשים את התייחסות הציבור ובעלי העניין לחלופות השונות, ובפרט להיקף הנטל הרגולטורי ולעלויות הנלוות לכל אחת מהחלופות שהוצגו לעיל. כמו כן, וככל שיש הבדל בנטל בין פרטי סימון שונים (תאריך הקטיף אל מול המגדל וכיו"ב), מבקשת הרשות גם התייחסות לנטל הכרוך בכל אחד מפרטי הסימון.

את ההתייחסויות יש להעביר עד ליום ה- 07.01.21 לכתובת המייל:

bitiag@fta.gov.il